

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 5. An confessarius munieri duo satisfaciat interrogando
pœnitentem, an doleat de peccatis, & affirmanti credere debeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

lem opinionem) quod licet possit pœnitens restitutionem omittere, aut quidpiam aliud efficere, ex quo damnum proximo vidit imminere; quia cuilibet est jus, ne in ejus præjudicium alter decipiatur, cui principio innixus Marcus Vidal, ubi supra, suam sententiam limitat, dicens: Confessarius, qui malitiosè non admoneret pœnitentem de obligatione restitutionis, ad hanc teneri, quia dolus ex natura sua est injustus ei, in ejus præjudicium cedit, & idè ut causa indirecta damni facit contra justitiam. Unde ni opinione probabili ductus confessarius, vel doctor procedat, non solum graviter delinquet, in consilio, vel doctrina tradendis, vel omittendis, sed ab obligatione restituendi eximi non poterit, nisi fortè pœnitentem potentem restituere postea doceat, quid debeat facere, & de errore in confessione commissio, vel in consilio præstito admoneat. In hoc enim casu soli pœnitenti, & non confessario imputabitur, si ille restitutionem omittat, ut bene ait Lugo *disp. 22. sect. 3.*

QVÆSTIO V.

An confessarius muneri suo satisfaciat, interrogando pœnitentem, an doceat de peccatis, & affirmanti credere debeat?

1. **R** Em hanc in disputationem adduco, quia Theologaster (nescio quis) opinionem affirmativam eximii Doctoris Francisci Suarez *tom. 4. in 3. par. disp. 32. sect. 2. num. 2.* aulius est fugillare. * Quando pœnitens, inquit Suarez, non habet sufficientia signa doloris, potest, & debet confessarius interrogare pœnitentem, an ex animo detestetur peccatum? Cui affirmanti credere tenetur, & hoc idem dicendum est de proposito in futurum, quando ex confessione non oritur specialis aliqua obligatio restituendi, vel relinquendi occasionem proximam peccandi, sed solum communis, & generalis obligatio non peccandi de cætero. * Sic ille supra, & iterum *tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 8. nu. 7. ibi*: * De proposito credendum est pœnitenti, non obstante quacumque præcedenti frequentia, & inconstantia ejus, quia sicut potest mutari in malum, ita etiam in bonum, & ipse est sui accusator, defensor, & testis. * Hæc est sententia P. Suarez innixa principio apud Theologos indubitato, scilicet, in rebus merè spectantibus ad forum conscientie, pœnitenti pro se, & contra se credendum esse.

2. Quapropter ejusmodi sententiam pluribus in locis tenui apertè D. Thomas, ut jam ostendo. *Quodlibeto 1. art. 12.* * Respondeo, dicendum, quod in foro judiciali creditur homini contra se, sed non pro se: in foro autem pœnitentiæ creditur homini pro se, & contra se. * Et ad secundum. * Dicendum, quod spiritalis pastor vultum pecoris sui debet diligenter agnoscere, considerando exterius vitam ejus, sed per modum confessionis non potest diligentius scrutari, sed oportet, quod credat ea, quæ lib: à subdito dicuntur. * Idem tradiderat in 4. *disp. 17. quæst. 3. quæst. unc. 5. ad secundum, ibi*: * Quantum ad hanc cognitionem, non potest majorem certitudinem accipere, quam ut subdito credat, quia hoc est ad subveniendum conscientie ipsius; unde in foro confessionis creditur homini pro se, & contra se. * Hæc D. Thom. quem sequuntur communiter discipuli, Turrecremata

cap. Quem pœnitentem de Pœnit. disp. 1. n. 18. M. Balthasar *in Armilla, verb. Absolut. nu. 30. M. Tabo* na ibidem *quæst. 2. nu. 45.* & alii, quos citat Joannes Sanchez *in Selectis, disp. 8. n. 1. & disp. 10. Quibus ad de Fill. n. 10. tom. 1. tract. 7. num. 15.* Dicastillo de Pœnit. *disp. 10. dub. 29. n. 171.* ubi pœnitenti affirmanti, se habere retractationem, & positum non peccandi credendum est. * Et Henr. der à Murcia, dicens esse communem, in *disputatione fides habenda est de vero proposito emende, in Thom. Opusculo 26 art. 6. Henricus super, & de Thom. lib. 7. par. 2. tract. 3. docum. 2. fol. 606.* ubi ex communi sententia Doctorum, quos ibidem refert, concludit: * Todas las vezes, que el pœnitente tuviere venial ro dolor de sus peccados, no debe ser excluido del beneficio de la absolución. Acerca de lo qual se está a lo que el dixere, y debe darle el Confessor crédito, como en todas las demás cosas, que comúnmente en su favor dixere. *

3. Hanc communem sententiam omnino teneo, cum propter rationem D. Thomæ super adductam; tum quia, ut ait Thomas Sanchez *in Matrim. disp. 45. n. 2.* nemo ita salutis suæ immensum præsumitur, ut querens Deo reconciliari, in mentis foro salum deponat, & ita, inquit, fatetur contra. * Dicitur consonant M. Sotum 4. *disp. 18. quæst. 2. art. 1. vers. At postquam de confessarii interrogationibus præteritis, (utrum teneantur interrogare pœnitentem?) ait, Responderetur, & est notandum, quod etiam per se confessarii non est interrogare, sed ad pœnitentem, & inferius. * Igitur prudentia sacerdotis sit, ubi pœnitens cordatus apparet, neque tam facina peccatorum onustus, dicique se diligentius fecisse pro sua virili, & judicio suo, nullius esse obitum delicti, nil amplius interrogare. * Si vero tara prudentia præditus non appareat, nec tanta conscientie curam gerere. * Ea, inquit, profusus interroget, quæ secundum suum statum, & officium verisimile est incurrisse, extra molestem ministrationem rationum. * Quæ observare oporteret confessarium, ne pœnitentibus molesti sint.*

4. Rogabis, an etiam debeat confessarius cedere pœnitenti offerenti relinquere occasionem proximam peccandi, & ejus proposito cœtus absolvere: Ut respondeam, suppono, eam de occasione proximam peccandi, quæ ex suo generalis est, ut frequenter homines simili conditione peccatum mortale indicat, vel experientia conuenit hoc hominem talem effectum habere: potest enim contingere, ut respectu unius occasio proxima sit, quæ respectu alterius talis non est. Videatur Suarez *disp. 32. sect. 1. n. 4.* Hinc aliqui apud Card. de Lugo *disp. 10. sect. 10.* occasionem proximam peccandi debent Quæ nunquam, vel serè nunquam utitur homo, ad peccatum: & ita cum Sanchez de Matrim. *lib. 9. disp. 6. num. 6.* Navarro, Suarez, Corduba, Trullencio, & alius, eos citans explicat Leander à Sacram. *lib. 1. cap. 9. 32.* Utramque explicationem approbat. Causa de Lugo ubi supra, & credo esse satis conformem communi Doctorum sensui: quamvis Navarrus in *summa cap. 3. num. 10. & 11.* asserat, neminem, quem ipse videt, occasionem proximam pro dignitate debere. His positus.

5. Prima sententia asserit, habentem occasionem proximam absolvi non posse, nisi prius eam reliquerit.

ut, nec ejus proposito fidendum. Ita Rodriguez. *tom. 1. Sum. cap. 46. n. 19.* Navarro *cap. 16. nu. 20.* Margarita *Confess. fol. 30.* & Capevila de *casibus reservatis in fine, fol. 186.* Contrariam verò sententiam tuentur viri doctissimi, Suarez *disp. 32. sect. 3.* Joannes Sanctius in *Sententiis, disp. 10. num. 4.* Tabiena *verb. Concubinatus, n. 2.* Quam vetiorem censeo: quia ut pœnitens absolvarur, non debet prius exequi, quidquid facere praterita, & habeat propositum efficax non peccandi de cætero; in quo continetur intentio efficax ejciendi. V.g. concubinam, & relinquendi occasionem quamlibet aliam proximam peccandi, utpote quæ, si ipsa, si voluntaria, est peccatum mortale, ratione proximi periculi reincidendi. Qui enim sic dispositus accedit, sufficientem habet dispositionem, ut confessarius absolutionem ipsi impendat. Quapropter eum, qui ante confessionem, cum posset, non restituit, absolvendum esse, si verum habeat propositum relinquendi, docet Sylvest. *verb. Confessio, q. 12. Imò, & quod durius est, pœnitentem etiam antequam denuntiet confessionem, qui ad inhonestam in confessione sollicitavit, absolvi posse, si firmiter proponat, quamprimum possit denuntiare, puta ut Sanctarellus de *heresi, cap. 9. d. 1. n. 16.* & Navarrus apud ipsum testans de *praxi sacrae Pœnitentiæ, Freitas q. 21. n. 23.* Ortiz in *Sum. cap. 29. n. 9.* Quod admitti tantum potest, urgente necessitate communionis, vel vitandi scandali, maxime, quando Minister Tribunalis sanctæ Inquisitionis longè distat. Sic enim hujus mandatum, & quod continetur in Bulla Gregorij XV. quæ incipit *Univerſi Dominici gregis* exponunt communiter Doctores, apud Leandrum à Sacram. *tom. 2. tract. 5. disp. 19. q. 48.**

6. Major est difficultas, an si pœnitens aliquoties proposuisset concubinam ejicere, vel injustè ablatum (pro ut potest) restituere, & virtute hujus propositi fuisset à confessario absolutus, possit ter, vel quater, si promissis non fletit, retenta concubina, vel restitutione non præcedente, à peccatis absolvi. Respondet affirmativè Joannes Sanctius *abissu, præ n. 24.* pro se adducens Medinam, Cordubam, Angelum, Sylvestrum, Tabienam, Armillam, Cajetanum, D. Antoninum, & Suarez: & novissimè cum Candido, & Grassio, Granado, & aliis, idem tradit Leander *disp. 7. q. 25. & 51.* Probat, quia ex eo quod ter, vel quater fregerit propositum, non est grave indicium defectus dispositionis præsentis: aliquid enim fragilitati humane tribuendum est.

7. Verum quando nulla justa causa, saltem pœnitentis judicio, ad non relinquendam occasionem proximam peccati, adfuisset; si semel & bis absolutus proposito defecisset, ego tertio non absolverem, nisi obligationi, qua adstringitur, ejciendi concubinam, vel solvendi debita, quæ potest, prius satisfecisset. Neque enim prudens judicium de ejus firmo proposito non peccandi concipere possem: & experientia didici occasionem raro relinquere, qui ad confessionem sic accedit. Nec audiendi sunt nonnulli Neothetici, qui asserunt confessarium posse absolutionem impendere, licet sibi certò constet aliunde pœnitentem non esse rectè dispositum, quod in hoc foro semper stari debeat ejus dictis, & secundum allegata, & ejus testimonio probata, sententia absolutionis, vel retentionis sit ferenda; licet in foro externo ex testium depositione, licet judici contrarium constet. Sed hæc sententia est falsa omnino, & contra omnes Theologos: nec paritas quidpiam probat, quia in foro externo, juxta opinionem D. Thom.

contra Scotum, ad rectam Reipublicæ gubernationem, notitia tantum publica judicem vel, maxime, oportet: in foro autem conscientie, cum bono animæ ipsius pœnitentis tantum consulat, nequit confessarius, qui judex, & medicus simul est, venenum ei, loco medicinæ, applicare, quale esset indispositum absolvere, novo ejus peccato cooperando, & Sacramentum irritum administrando, quod à gravi culpa nullatenus potest eximi. Idèoque confessarius, qui ex aliis circumstantiis judicat pœnitentem non habere dolorem, & propositum, quantumcumque ipse asserit se dolere, non posse illud absolvere, docent Suarez, Reginaldus, Sanchez, quos citatos sequitur Granado *contr. 7. tract. 10. disp. 9.* Henriquez *lib. 4. cap. 24. nu. 4.* Lugo *disp. 14. numer. 166.* & alii communiter. Id autem contingit, quando non relicta occasione proxima, tertio post absolutionem relapsus, ad confessionem accedit.

8. Aliud verò esset, si pœnitens, qui bis absolutus concubinam tamen non ejcisset, modò reprehensus à Confessario, denuo eliceret extraordinarium aliquem dolorem, & efficacissimum propositum relinquendi statim occasionem, ex quo posset confessarius prudenter judicare, executionem non differendam. Nam cum pœnitens expertus non sit fractionem propositi adeò efficacis, potest prudenter censere ei statutum, & confessarius ita se habere, ac si nunquam talis pœnitens de occasione proxima domi retenta se accusasset, & consequenter fidem illi præstans absolvere. Quia licet sapè proposito minus efficaciter defecerit, non verò intensissimo, quo ex Dei auxilio affectum in his circumstantiis se agnoscat. Ita cum Layman, & Navarra tradit Batini *tom. 1. de Sacram. tract. 4. de Pœnit. q. 15.* Imò addo posse in prædicto casu pœnitentem absolvi ratione propositi non peccandi de cætero, licet non proponat ejicere, quam ut concubinam habuerat. Pro hoc asserto me judice militat Card. de Lugo *disp. 14. sect. 10. num. 151.* ubi ex communi Doctorum asserit, extraordinarium dolorem, & propositum non peccandi cum femina domi retenta, facere, quod hæc retentio non censetur in posterum occasio proxima peccandi: Quia homo, inquit, sic armatus, fortior multò est, quam erat prius, ac proinde probabilem possumus de ipso sperare victoriam tentationum, à quibus antea semper superabatur. Ergo cum voluntate non ejciendi concubinam (si aliunde non sit scandalum, ut notant communiter Doctores) comparitur dolor efficax, & propositum non peccandi, quod in habente occasionem proximam voluntariam non invenitur. Unde, quæ antea talis censebatur, desinit esse talis. Hæc enim est vis, & efficacia fervorosisissimi doloris, & propositi non peccandi. Idèò citato Cardin. de Lugo, id iure tradit Tamburin. in *Methodo, lib. 3. cap. 3. §. 3. n. 6.* Qui addunt idem dicendum, quando occasione proxima non relicta, pœnitens proponeret efficaciter alia media de novo adhibere, quibus posset prudenter censeri posset non futuram deinceps peccandi occasionem. Quod à fortiori verum etiam erit, quando ob aliquod inconveniens, vel impedimentum, quod de novo supervenit, occasio proxima desinat esse. Ut cum Grassio, Lopez, Fernandez, & Sanctio tenet Leander *disp. 7. quæst. 4.*

9. Similiter, si pœnitens nullam occasionem proximam extrinsecam haberet, sed ex fragilitate carnis sæpius laberetur. V.g. juvenis, qui in pollutiones voluntarias frequenter reincideret, posset toties quoties absolvi, si eum vita præterita pœniteret, & proposuisset efficaciter, auxilio Dei, non peccare de cætero.

cetero. Est enim ad absolutionem rectè dispositus, nilque ex obligatione, & necessitate Sacramenti, ad ejus receptionem permittit adstringitur præter id, quod valor, & effectus Sacramenti, & præviā dispositionem, juxta declarationem Concilium, exigunt. Ita P. Thomas Sanchez tom. 1. Sum. lib. 2. cap. 32. n. 45. ubi loquens de habente consuetudinem blasphemandi, inquit. "Secundò dico, quando nil curæ appositum ad emendam, admonitumque est sæpè in aliis confessionibus, posse adhuc in rigore loquendo statim absolvi, si verè debeat de præteritis, & in posterum emendationem firmiter proponat, quia nullam occasionem extrinsecam habet, ut vel sic necessario impediatur absolutio, sed ex fragilitate carnis, sicut in alia vitia, &c. Sic ibi, & iterum lib. 3. cap. 5. n. 18. Et in terminis (ut ajunt) tradit M. Zanardus p. 1. cap. 2. de fornic. fol. mibi 812. ibi: "Sicut absolvimus blasphemias, gulosos, ac alios sæpè lapsus eisdem peccatis peccantes; ita etiam possumus absolvere illos, qui ex fragilitate carnis, sæpè meretricantur, dummodo promittant, Deo adjuvante, pro possibili ab his abstinere." Hus sequuntur Castro Palao tom. 3. tract. 14. disp. 1. punct. 9. n. 6. Bauni in Theol. mor. tract. 4. q. 15. fol. 96. Leander à Sacram. tract. 5. disp. 7. q. 36. & q. 49. ubi pro se refert Henric. Suarez, Reginald. & Azorium. Idem docet Leander à Murcia Capuccinus in disquis. mor. lib. 2. disp. 1. apud quem M. Sotus, Valentia, Agidius, Sà, Joannes Sanctus, & alii. Quibus subscribit Thomas Hurtado tom. 1. resol. mor. tract. 1. cap. 1. & cap. 3. resol. 2. nu. 36. & 37. Ubi ex verbis Christi Domini, Luc. 17. ut à Chrysostomo, D. Augustino & ab aliis SS. Patribus expositis, sic infert: "Ex quibus tale colligo, meo judicio, validum argumentum. Christus dicit, quod si peccaverit quis in die septuagesies septies, si pœniteat, debeat absolvi. Ergo quamvis lapsissimè cadat, si speret auxilio Dei non cadere in futurum, potest concipere propositum emendandæ vitæ, & dolorem de præteritis. Consequentia est evidens, quia Christus id non putat impossibile, siquidem id præcipit Petro, Atque ita si Petrus tenetur dimittere, &c. poterit Confessor absolvere illum, qui est in occasione proxima peccandi venialiter, imò, & mortaliter, si occasio fiat ei involuntaria (& iterum cap. 5. numer. 9.) Quare de illo idem judicium debet ferri, ac de alio, qui habet consuetudinem peccandi, unde et si septuagesies septies cadat, toties debet absolvi."

10. Quibus faciunt plures alii Doctores, qui de consilio tantum putant, differre absolutionem habenti consuetudinem peccandi, quos citatos sequitur ipse Hurtado tom. 1. resol. mor. tract. 1. cap. 6. nu. 206. dicens: "Communis sententia est ferè omnium Doctorum asserentium, saluberrimum consilium fore, de negare ad tempus absolutionem irretitis, aut consuetudine peccandi, aut occasione proxima (nimirum, quam non tenetur vitare.) Sic Suarez, Sanchez, Ledelina, Rodriguez, Ludovic. Lopez, Sayrus, Villalobos, Henric. Azor, Gaspar Hurtado. Quos omnes iterum vidi, & loquuntur de habente consuetudinem, vel jurandi, vel blasphemandi, vel occasionem proximam, à qua, quia sui juris non sunt, separari non possunt. "Si ergo de consilio tantum est absolutionem differre, poterit confessor peccatores humiliter statim absolvere; quia recta dispositio præsens rectè compatitur cum consuetudine præterita, & cum omissione diligentia ad eam extirpandam: & ut rectè cum M. Soto, & Valentia, ait Joannes Sanctus in Selectis, disp. 9. n. 6. "à peccato ommissio-

nis non vitandi pravam consuetudinem, tunc talis desistit, quando dolo de peccatis, & de mala consuetudine præterita."

11. Addit Sanctus num. 17. non solum posse Confessarium in his casibus statim absolvere, sed necesse esse absolutionem differre, si pœnitentem in dolore, & proposito affectum censeat. Cui consentiunt Moutre in Sum. 3. p. cap. 6. n. 25. dicens esse communem, & tenent Sotus, Ledelina, Navarrus, & alii, repulsi Henric. lib. 6. de Pœnit. cap. 26. n. 5. in Glof. l. m. 2. cum II. ult. ac Rever. P. M. Fr. Petro de Tapa, & quætur M. Acatus de Velasco, Episcopus, Oñativus tom. 1. resol. mor. verb. Absolutio, & iterum resol. 1. folio 390. dicens: "El oficio recto del Confessor, que aviendo oido de confesion, llegando el penitente bien dispuesto, le debe absolver, pena de peccado mortal. Así lo ensenna el Illustissimo y Reverendissimo Fr. Pedro de Tapia. "Quos, alius citat, sequitur Fr. Leander à Murcia in disquis. lib. 2. cap. 1. resol. 1. fol. 158. num. 3. & seq. "Hæc sententia, mihi semper arrisit, quia, ut experientia docet, non quini confessionibus audiendis exerceatur; de qua absolutionem, regulariter non est remedium, sed potius medium, quo in desperationem ruat, vel quod odiosa reddatur eis confessio, &c. Hanc experientiam, quam ego habeo, & multo graves viæ, quæ confessionibus audiendis frequenter vacant, imitatio habuisse retulerunt. "Hæc ille cum citatis. Quam sententiam pluribus comprobatur P. D. Castillo tom. 1. de Sacram. tract. 8. disp. 10. dub. 29. num. 57. Quæ valde notanda à Confessariis pro hujus Sacramenti praxi, ne peccata in futurum multiplicent, dum cavere intendunt. Prudentis tamen rationis ratio remittendum censeo, an aliquando absolvere differre expediat; aliqui enim sunt pœnitentes, quibus hoc remedium saluberrimum fore, prædilectum me censeo potest. Unde de Confessariis, licet jacta munere præcisè considerato, teneretur absolutionem impedire, cum tamen medicus simul sit, qui ad præcavendum in futurum, debet etiam eximere attendere, non est, cur slicitum dicatur, hanc delam applicare, quæ convenientem judicaverit. Quinimò & debet: ut bene ait Cardin. de Lugo disp. 14. sect. 10. num. 71. dicens esse communem sententiam experientia comprobata.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Ministro in ordine ad casus reservatos.

Reservatio peccati nil aliud est, quam ablati jurisdictionis à reliquis Sacerdotibus ministeriis; ita ut à solo reservante, vel ab alio superiore, vel de eorum licentia, possit ab alio Sacerdote directe absolvi, neque aliter cessare potest obligatio consistendi, quæ jure divino peccatores adstringuntur.